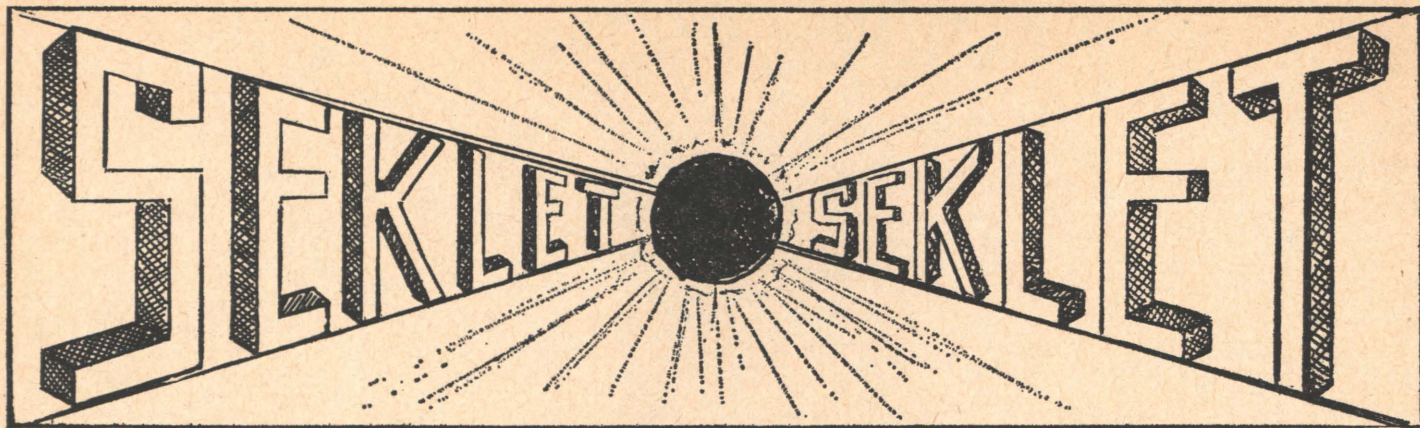

Bondedöd – folknöd

I en artikel i Jordbrukarnas föreningsblad nr 11 1965 framhöll agronom Örjangård bondekulturens och den gamla bondevidomens betydelse för ett helt folks liv och kultur. Han framhöll också nödvändigheten av att vi nu måste medvetet arbeta för att de ideella värdena i den gamla bondekulturen ej glöms bort.

Örjangård tangerar här en livsviktig fråga, en delfråga inom ett helt problemkomplex som jag skulle vilja formulera så: Skall vårt folk kunna fortleva som ett kulturfolk är det nödvändigt att den speciella livsform som hör samman med landsbygden och den frie bondens liv icke endast räddas som något slags museiföremål utan tvärtom stimuleras till fortsatt utveckling under möjligast fria former.

Idag talar man om jordbrukare. En sådan är emellertid i verkligheten något helt annat än en bonde i detta ords sanna betydelse. Jordbrukare kan vem som helst vara, men verkliga bönder är det ont om idag. Att vara bonde är att vara sammanvuxen med jord och djur och bygd, årstiderna och dagarnas rytm, känna sig vara en länk i otaliga bondegenerationers rad, bära deras samlade visdom om växt och fruktbarhet och liv och död som levande kunskap i sitt blod.

Nu reduceras landsbygden till en plats för livsmedelsindustrier, svin- och kycklingfabriker och andra onaturliga vidlyftigheter. Mekanisering, rationalisering i stil med industriens anda ty endast sådana synpunkter får idag läggas på jordbruket, det har höga politiska, ekonomiska och vetenskapliga experter bestämt. Småbruk skall läggas ner, "60 % av nuvarande brukad svensk jord är oekonomisk och skall läggas igen", säger Lantbruksstyrelsens utredning. Stordrift är dagens lösen. "Jag ger hellre 100.000 kr till en svinfabrik än 10.000 till en småbrukare", säger vår välförståndige jordbruksminister. Småbönderna skall in i industrien ty Sverige är ett industriland och livsmedel köper man billigare utifrån — på det sättet kan vår levnadsstandard ökas ännu mera och vi kan bli ännu lyckligare än vi är nu i vårt överflöd. Att sedan världen svälter har vi inte med att göra, vi skall skicka tekniska experter och maskiner dit ut så småningom som kan lära u-länningarna hur de skall kunna bli lika rika, feta och duktiga som vi är.

Den skrämmande bristen på just sunt bondeförnuft är orsaken till att en så huvudlös och

på vidskepliga politiska dogmer baserad propaganda idag lyckas dupera hela vårt folk. Den tilltagande allmänna fördomning som många sociologer konstaterar hos den moderna människan framträder här i sin mest skrämmande aspekt. Ty det gäller här människans livsfrågor och inte bara frågan om levnadsstandard. Planerna för landsbygdens framtida utformning — ja, redan de åtgärder i den antydda riktningen som nu genomförts — för ingalunda till ett lyckorike, utan istället till degeneration, olycka och kaos. Enheten i samhället är MÄNNISKAN och som biologisk och andlig varelse kräver denna enhet respekt för de lagar som i miljoner år reglerat hennes liv och utveckling. Förstörs hennes artenliga miljö degenererar hon och går under. Men så som vårt samhälle idag ser ut och vidareplaneras är det ett livsfarligt hot mot hennes kroppsligt och andligt sunda utveckling. Resultaten av denna katastrofpolitik är redan uppenbar: det kroppsligt-andliga förfallet är redan enormt — manifesterande sig i civilisationssjukdomarnas tilltagande, sjukdomar som läkarvetenskapen i sin helhet ej har bote-medel emot och står maktlösa inför. Dessa sjukdomar, reumatismen, hjärt- och kärlsjukdomarna, sockersjukan, bristsjukdomarna, cancer, de mentala rubbningarna, ångesten livströttheten etc. degerererar och bryter ned massor av människor även i tidiga åldrar. De kroniskt sjuka och i förtid invaliderades antal ökar ständigt. De ännu friska som skall försörja de sjuka minskar ständigt i antal. Denna utveckling är framförallt lokaliserad till städerna och tätorterna, ty staden är som princip livsfrämmande och där visar sig först förfallets verkningar. Ändå fortsätter våra styrande att med raffinerade politiska taskspelarkonster forcera urbaniseringen, d. v. s. landsbygdens avfolkning. Post- och järnvägsförbindelser dras in, "lönar sig inte", småindustrin avdagatages med skatter, "är orationell, lönar sig inte", ("Sverige är landet där ingenting lönar sig", Rune-Pär Olovsson), småbruken avskaffas radikalt genom att småbrukaren ej får möjlighet att vara sig köpa eller sälja, det sköter den s. k. föreningsrörelsen om — en gång böndernas egen rörelse till självförsvar, men numera en terrororganisation i händerna på mäktiga ekonomiska intressen. (Läs Per-Olof Ekströms bok "Vilddjurets märke", LT:s förlag), landsbygdens kulturliv utarmas och dess befolkning ut-

sättes via radio, TV och press för samma livsfrämmande falska propaganda som städernas invånare länge infekterats med. Stadsmentalitetens värdeskala inympas alltmer på människor, som genom att de förlorat sambandet med sitt förflutna och en naturlig livsmiljö, är helt försvarslösa. Så skolas långsamt men säkert fram den konturlösa, nihilistiska kollektivmänniskan, idealtypen för den framtida tvångsstatens inbyggare, människor utan själ. "Hon berusar sig av sin egen rökelse, är begeistrad över sina egna verk som hon anser väldiga och geniala. Isolerad från livet, förstörd till kropp och själ och ande, förblindad och bedövd gent emot det levande, sanningen och de eviga värdena, övergiven av alla goda andar, besatt av djävulen och ett begär att fördärva sig själv, redan nu mer död än levande, hänger den moderna människan sig åt sina feberdrömmar om världens erövring fastän hon är eländigare och löjligare än en lam som ville ställa upp i en löpartävling" (ur Djävulsdansen).

Den tekniska civilisation som många människor idag är så stolta över har ingenting gemensamt med kultur. Den för tvärtom till kulturens undergång. "Kultur betyder att underordna tillvaron under livslagarna, att forma det oupplevda förnuftet, att låta maskinerna tjäna det levande. Människan är anpassad till naturen — inte till civilisationen" (Djävulsdansen).

För varje oförvillad tanke är emellertid en sak ofrånkomligt klar: ingen lycklig framtid kan byggas av degenererade, sjuka, olyckliga människor. När nu massan av människor alltmer hamnar i civilisationssjukdomarnas häxkittel kommer också samhället, det tekniska samhället, välfärdssamhället, också att alltmer bli en koloss på lerfötter och hela denna farliga utveckling stryper sig själv. Naturen har ingen benådningsklausul gentemot den som bryter mot dess lagar. Där finns endast en dom — dödsdomen.

En förnuftig samhällsutveckling måste därför ta hänsyn till det levandes lagar. Människan måste få möjlighet att i största möjliga utsträckning leva ett sunt, naturligt liv om hon skall kunna skapa sunda förhållanden på jorden. Men ingenstans är människans livsmiljö rikligare än på landsbygden, i arbetet med jord och djur. Därför måste flykten från landsbygden stoppas — därför måste bondekulturen räddas. A.

Väsentliga värden i livet

Varje människa har sin egen uppfattning om det, som representerar ett väsentligt värde i hennes liv. En människa har den uppfattningen, att vi har skapats till att njuta, en annan däremot tror, att varje människa av en högre makt fått en högre uppgift än bara själva livsnjutningen. Då det i hög grad beror på miljön i vilken vi växer upp — vårt föräldrahem, livet på landet eller i en stad — präglas således vår värdesättning av saker och människor, natur och liv av vår omgivning. Den andra faktorn av betydelse i den unga människans liv är hennes arvsfaktorer. Medan miljön ger de yttre intrycken, skapar människans arvsfaktorer — hennes intelligens, begåvning och anlag — de inre, inneboende faktorerna vilka å sin sida präglar människans värdebegrepp, d. v. s. idén om det hon anser vara ett väsentligt eller oväsentligt värde här i livet. Dessutom skiftar människans värdebegrepp med hennes ålder. Det som barnet håller för väsentligt är ofta redan helt och hållet oväsentligt för tonåringen, och den gamla människans uppfattning om det som är värdefullt eller icke skiljer sig i sin tur i hög grad från tonåringens eller trettio- respektive fyrtioåringens värdesättning.

De som anser ägandet av saker och ting vara det väsentligaste här i livet kallas för materialister och de hos vilka idéerna är utslagsgivande värden i vårt liv för idealister. Människan har, på grund av dessa två grundläggande åsikter om det väsentliga värdet i hennes liv, indelats i dessa två huvudgrupper. Materialisten har alltid kallat idealisten för en verklighetsfrämmande fantast, idealisten å sin sida har alltid tyckt synd om sin materialistiska broder. Var och en av dem har i sin tur försökt övertala sin nästa till sitt tankesätt, tyvärr alltför ofta inte bara med ord, utan i lika hög grad med våld. Resultatet blev revolutioner och blodiga krig.

Det som ofta skiljer en idealist från en materialist är idealistens beredvillighet att hjälpa sin nästa. Han bygger upp en värld av ofta fantastiska idéer, t.o.m. så kallade luftslott, men dessa idéer har sedan också präglat det mänskliga livet på vår jord. Vad skulle exempelvis det mänskliga livet ha blivit utan en Jesus, en Buddha eller de stora filosoferna! Dessa gestalter ha frigjort människan ur hennes jordiska existens och givit mänskligheten moraliska och etiska idéer av högt värde. Dessa män har ofta genom sitt eget liv givit oss ett eftersträvnansvärt exempel. Utan dessa vägvisare skulle människan stå på en ännu lägre moralnivå än vad som i dag är fallet. De stora filosofernas tankesystem omfattar i hög grad alla de värden, som de ha ansett vara de väsentliga i det mänskliga livet. Medan Aristoteles betraktas som en representant för den materialistiska filosofien, anses Platon och Sokrates som två väsentliga representanter i det idealistiska tänkandet. I nyare tid anses Descartes, Hume, Hegel, Lange, Marx och Russell vara representanter för den materialistiska och tänkare som Kant, Schiller, Goethe, Emerson, Carlyle och Schelling bl.a. representera den idealistiska skolan. Så drar sig en tydlig skiljemur från människa till människa, från filosof till filosof i åskådningen om de väsentliga frågorna i vårt liv.

Denna skiljemur förkroppsligar i vår tid en form av den så kallade "järnridån", en synlig barriär med taggtråd, minfält, kulsprutenästen och blodhundar som drar sig genom Europas

hjärta. I samband härmed tänker vi automatiskt på alla de övriga gränserna som skiljer folk från folk, stat från stat och slutligen människa från människa. I grund och botten är det ingenting annat än människans divergerande sätt att se på de väsentliga värdena här i livet. Så som en idé förkroppsligas i ett föremål, t.ex. en uppfinnarens idé i en ny uppfinning, förkroppsligas i det internationella livet de olika värdeinställningarna i form av gränser och barriärer — skiljaktigheten mellan två olika tankesätt, två olikartade värdebegrepp. Medan den moderna kommunismen är av den uppfattningen, att socialismen kommer i första och friheten i andra hand (Lenin: socialismen kommer före självbestämmerätten), betonar man i den västliga världen, att det är människans frihet som är det väsentliga, friheten till tal, skrift och rörelse. I annat fall torde ju exempelvis Sovjetunionen kunna frige alla de under det andra världskriget ockuperade länderna i Östeuropa och i Europas hjärta och Kina å sin sida kunna dra sig tillbaka från Tibet.

Bortsett från dessa större internationella aspekter behöver vi ju bara se på den enskilda människans sätt att bedöma det, som hon anser vara väsentligt eller oväsentligt i livet. En människa, det som Carl Gustav Jung kallar för den extroverterade typen, är helt och hållet utåtriktad, medan den introverterade typen koncentrerar sig på sitt inre. En människa vill gärna skryta med sitt hem, sin rikedom, sin bil eller sina kläder, då dessa yttre ting är det väsentliga för henne, en annan människa däremot lever för värden, som man ej kan se, värden som bara existerar i hennes inre, hennes själsliv. Medan den förstnämnda, den extroverterade typen, av psykologerna ofta brukar karaktäriseras som en ytlig människa, är den sistnämnda, den introverterade typen, ofta en drömmare, en fantast och idealist — diktaren exempelvis. En kombination av båda dessa typer anser många psykologer vara det stora mänskliga idealet. Tyvärr har denna människotyp alltid varit utomordentligt sällsynt. Vi har i vår tid haft en man som i hög grad har förkroppsligat båda dessa typer — Albert Schweitzer, läkaren, den store Bachinterpreten, orgelbyggaren och filosofen. Trots att hans filosofiska verk, en symbios av occident och orient i ordets bästa mening, måste betecknas som helt och hållet idealistiskt, har han under sitt långa liv förverkligat många i sina böcker upptagna etiska ideal, de för honom väsentliga värden i livet.

Självfallet får, enligt den västerländska uppfattningen, var och en se på världen och det mänskliga livet på sitt eget individuella sätt, så som varje människa i den s.k. fria världen också får avgöra vilka värden som är väsentliga för henne. Men, i fall alla bara uteslutande skulle tänka på sig, alltså hundra procentigt egoistiskt, torde vi falla tillbaka till epoker i vår utveckling då en neandertalare angrep den andra med hjälp av en stadig klubba, slog ihjäl sin nästa och åt upp honom. Vi skulle, m. a. o. falla tillbaka till den mörka tiden då den mänskliga barbaren ännu stod på samma moraliska och etiska nivå som rovdjuret i urskogen.

Människan har emellertid under sin jordiska existens utvecklat en moraluppfattning där inte den hundra procentiga egoismen är det stora idealet, utan en altruism som syftar till att för-

verkliga vissa av stora och vägvisande människor uppställda etiska ideal. Sett från ett individuums personliga och ofta starkt begränsade synpunkt kan nog njutningen av allt detta liv kan bjuda på vara det väsentliga värdet här på jorden, men sett från en högre, mänsklighetens synpunkt, är det nog omtanken och gärningen för sin nästa som är det väsentliga, d.v.s. det altruistiska, icke det egoistiska tänkandet.

Jesus talade under sitt korta liv om människans plikt att älska sin nästa. För honom var kärleken det väsentliga i det mänskliga livet. Han krävde bl.a., att vi skulle älska våra fiender. Att han inte bara var en fantast, utan även en handlingens man, visade han genom sin insats vid utdrivningen av månglarna ur templet och läkandet av många sjuka människor över hela landet. Religionen som Jesus skapade, kristendomen, har under två årtusenden präglat vårt liv. Tyvärr har Jesu egentliga lära, d.v.s. kärleken till vår nästa, i allt högre grad fallit i skymundan, så att en tom ritual och hinsideslängtan ersatte kärleken som det väsentliga värdet i vårt liv. Den moderna människan lutar tyvärr allt mer och mer mot ateism och nihilism, en upplösning av alla högre etiska värden. För många har politiken — förslavandet av den mänskliga tanken under statens diktatur — blivit det väsentliga (östblocksländerna), för andra strävandet efter större och större rikedomar och materiella ting (USA). Båda sidor kämpar i Vietnam för sina ideal, det som de håller för väsentligt i livet. Det som emellertid fattas är en andlig bro över den s.k. järnridån, en bro av kärlek och respekt över alla de trånga nationalistiska och politiska världsåskådningarna. Men denna bro kan ej slås med hjälp av vapen och våld, utan genom en hög etisk idé, en idé som överbryggat barriären mellan människa och människa, folk och folk. En hög idé är starkare än murar och fortifikationer, en hög idé är det väsentliga värdet i vårt liv. Och varje hög idé är präglad av vörndnad för det sköna, det gudomliga och — livet.

Frithjof Hallman

ROLF CARLESON

har i 30 år varit aktivt verksam inom den spiritualistiska rörelsen och innehaft förtroendeposter inom det svenska riksförbundet och den internationella federationen. Med verklig sakkunskap kan han uttala sig om värdet av sina varierande seansupplevelser. Han har träffat berömda medier i Sverige, Danmark och England. I sin bok

VIDARE GÅR MIN VÄG 16:50

återger han protokoll som visar huru fadern, andra anhöriga och vänner på ett övertygande sätt givit sig tillkänna från "andra sidan".

LITTERATURFÖRLAGET

Luntmakargatan 90 — Stockholm Va
Ordertel. 08/32 26 60

Att "tala rent"

En gosse och en flicka, tre och två år, sutto på golvet och samtalade. Då gossen inte begrep flickans ganska oartikulerade ljud, så utbrast han i hög grad förebrående: "Kan du inte tala rent, du?" — Där ha vi en pedagogisk påminnelse av största betydelse i första hand för föräldrar, i andra hand för småskolelärare och sedan alla lärarevägar igenom. Tala rent!

Vad vill det säga att tala rent? Det enklaste uttryck för att utreda den saken kan vara följande: Uttala alla vokaler rent och klart! Gör man det, så följer därmed uttalet av konsonanterna som en följd, om också inte alldeles automatiskt, så åtminstone såsom en logisk och begriplig klarhet.

Alltså: uttala vokaler klara och tydligt! Men — hur skall det kunna ske i språk och dialekter, där man knappast har några vokaler utan endast eller nästan endast diftonger? I TV kan man få höra olika dialekter. Jag har sökt att utforska, om jag så må säga, själen hos den amerikanska dialekten. Så t.ex. räknade jag en gång 14 diftonger mellan två vokaler. Som följe till diftongerna komma otydliga till hälften eller helt uppslukade konsonanter. Och skulle man inte här även våga slutsatsen: Det dunkelt uttalade, är det dunkelt tänkta. Suddiga tankar ge suddigt uttal. — Här vore ett område för forskning, vilka psykiska egenskaper och vilka kulturella förutsättningar ha framskapat det eller det uttalet, de eller de förändringarna av språken? Jag vill ej för min del gå alltför långt in i frågornas besvaring, ehuru jag till en del kan det. Har det t.ex. varit ogynnsamma sociala förhållanden, så böra verkningarna av dessa övervinnas. Således genom en viss återgång till flydda utgångstider,

inte kulturellt, men psykiskt, vilket ofta skulle betyda till individualitet. Ty det degenererade uttalet beror i allmänhet på massmediet, massans otydliga tankevärld samt därav följande odeciderade uttal. Vi skulle kunna stanna vid våra olika brytningar inom vårt eget land. Vi kunna fråga: Var ha vi de klara uttalen, som böra efterbildas, var ha vi de otydliga, som böra motarbetas? Det blir en pedagogisk uppgift. Jag kan bara göra en enda fråga: Hur är det med "söderslangen"? Utbreder den sig eller är den på tillbakagång? Motarbetas den i skolorna eller lämnas den obeaktad? Där bör inte vara svårt att bakom denna utläsa eller avlyssna ett psykiskt format av viss kvalitet, som inte stämmer överens med skolans psykiska förädlingsändamål. Eller äger nutidsskolan ingen sådan uppgift?

Här kunde vi gå in på granskning av våra olika folkdialekter och göra vidlyftiga undersökningar med ty åtföljande slutsatser: men det må denna gång vara nog att påminna om huru skolväsendet alltmer upplöser de olika dialekterna med deras egendomligheter, vilket kan både beklagas och gillas, men gillas kan det endast i det fall att ett renare och klarare uttal tillika med att motsvarande tänkande följer med förändringen. Ett faktum är att alla språk i och med civilisationen undergår en degeneration. Det är en särskild historia, där "utvecklingen" går sin färd som en kulturens Djagernaut med förintande verkningar, där den grövre materien lämnas kvar, men det ädlare i kultur och tänkande males sönder och föres bort som stoftmoln för tidsorkanerna.

V. Vallberg

Tal till Sveriges ungdom

"Non scholae sed Vitae discimus", Där ha vi ett ord, som upprepats otaliga gånger under många århundraden. Det betyder: "Vi lära icke för skolan utan för livet." Det är väl så, att det finns mycket att lära, som ligger utanför skolans område och det man lärt i skolan skall omsättas i livet.

Jag kom en gång i samtal med en ung man. Han reagerade starkt mot Jesu ord, "den som haver, honom skall mer varda givet, men den, som intet haver, från honom skall tagas även vad han haver." — Ah, framhöll jag, ingen sanning kan väl vara klarare än den. Det där är ju en allmän lag, och lagarna kan vi inte göra om intet. Låt oss tänka på följande. Ett barn slutar skolan, efter att ha gått ut folkskolan. Det har i skolan fått lära sig att läsa, skriva, räkna och många saker. Den som fortsätter att läsa osv, åt den blir mera givet, den lär sig mer, men den, som föraktar vad den lärt sig, som således "intet haver" i sitt intresse, den mister vad han haver. Så är det på livets alla områden. Skall vi anföra flera exempel. Vi kan välja ett exempel i stort: Ett folk föraktar sitt eget land, dess möjligheter, det bästa i dess ärvda kultur, dess personliga friheter, dess naturtillgångar, dess framtida välfärd, dvs för att använda ett ord av Strindberg, "fosterlandskärleken har värkt bort". Det är väl inte svårt att profetera över det folkets

framtid enligt den nyss anförda lagen. — Eller för att använda ett exempel, som kan jämföras med nyss anförda. En son ärvde av sin fader, som var en omsorgsfull man och väl vårdade den egendom han hade, ett stort skogshemman i Norrland. Sonen sålde den av fadern ärvda egendomen, för till Stockholm, levde där några månader. Därefter kom han åter, blev arrendator på den gård, som en gång varit hans och som hade kunnat föda honom och förkovra hans förmögenhet till godo både för honom själv och för andra. Så kunde förra delen av ordet ha gällt för hans och hans barns del, hela socknens del: "Den, som haver, honom skall mer varda givet", men det blev i st. den sanningen: "Den intet haver, från honom skall tagas även det han haver".

Här ha vi fått en påminnelse om lagarna, icke bara "naturlagarna" utan även de högre lagar, som vi kalla "andliga lagar". Brott mot de naturliga lagarna på det materiella området följäs av katastrofer. Brott mot de andliga lagarna framkalla också katastrofer, men så mycket grundligare. Det må läras inte blott i skolan, eller om det inte läres där, så må det så mycket mer upptagas av det unga släktet och drivas fram till medvetande utanför skolan och i livet både för detta släkte och det tillkommande. Här kan ju var och en fortsätta att göra tillämpningar.

A. T. GELLERSTEDT Arkitekt, målare, skald

Här skola vi endast erinra om Gellerstedt som skald, där hans minne längst och länge skall leva. G. är en av våra mest originella skald. Han var invald i Svenska Akademien, vilket på den tiden, sista tjuo åren av 1800-talet, hade mycket att betyda. Hans diktning består ej av några större skaldeverk, alldeles motsatsen, korta, idylliska, kärnfulla naturbeträktelser, inblickar i människors själsliv, glädje- och sorgämnen, svagheter och egendomligheter. Fåglar och blommor har åtnjutit hans själs stora samklang och sympati. — Han hade i den tyska poesien funnit en själsfrände i en bland Tysklands främste skaldar under slutet av 1700-talet och början av 1800-talet, *Ludvig Uhland*. En del av dennes diktning blev av G. översatt i en typ, som liknar originalet. Vi lämna här ett par exempel av det nyss omtalade.

Frågis

Vad kostar domherrfarbror,
din långa, röda väst?
Jag vill ha maken färdig
tills jag skall bort på fest.

Och priset, domherrmoster,
på sammetslivan din?
Jag borde sådan köpa
till jul åt gumman min.

Vem säljer, domherrspelman,
en dylik klarinet?
Jag vill åt pojken ha mig
en slik på något sätt.

Hur får man, domherrherrs-kap,
så stålblått vingepar?
Ett dylikt har jag åtrått
i all min levnadsdar. —

Jag sporde. Domherrfolket
nog flinka svar mig gav.
Men att ta med parlören,
det hade jag glömt av.

Husbonderätt (Från Uhland)

Dig öppnes dörrar bäggl!
Här i mitt land dig hell!
Du kappan av dig lägge,
din stav ifrån dig ställ.

Stig fram till bordets ände!
Ty äras må en gäst.
Förgät allt färdelände,
och njut vad jag har bäst!

Drevs du av öden vreda
från eget hem och land,
så må mitt tak dig färd,
här räcks dig vänfast hand.

Om ett blott jag dig beder
i trångmål aldrig sätt
mitt arv av fromma seder
och min husbonderätt!

V. V.

När samerna var de skickligaste i läkekonsten

Hur samerna fick namn om sig att vara ett rätt och krigiskt släkte är en lång historia. Sanningen om dem är ju den rakt motsatta, de torde vara de fridsammaste med en vilja att leva ifred. Därom äger väl de flesta av vår tids människor litet kännedom.

Besökande handelsmäns framfusighet kan någon gång ha bringat nomader och bofast lapplandsbefolkning ur fattningen. Om våld därvid använts är ovisst. Samernas egen historia vittnar i varje fall om en fridsamhet som nära nog inte är av denna världen.

Ryktena om det barbariska krigarfolket längst i norr har också kommit i tryck, som man ännu kan finna ur olika källor. På 1600-talet spreds ryktet runtom i Europa: Lapparna var några förskräckliga krigare, de utgjorde stor del av svenska hären, det var de som med sina trollkonster vunnit segern i trettiåriga kriget.

Med sådana rykten i bakgrunden var det nog klokast för en blivande missionär att tala tyst om en tilltänkt missionsresa till lappmarken. Johan Ferdinand Körningh var en sådan försiktig man. Efter slitsamma studieår i Åbo (student 1647) och Prag (doktorsgrad 1653) nåddes han av en religiös kallelse att missionera bland samefolket.

Resan gick över Östersjön via Reval och Helsingfors medan krigstillstånd rådde. I "Berättelse om en missionsresa till Lappland 1659—60" klargör Körningh hur han undvek att berättas om sitt ärende att missionera. Till generaler och andra kunde han säga sig vara ute i medicinska uppdrag, han skulle inhämta blå-rävslungor osv. som skulle finnas endast i de norra landen. Resenären blev trodd trots krigsmäns misstänksamhet. Han klarade sig vidare på resan tack vare goda rekommendationer och legitimation från akademier.

Annat var det när missionären kom fram till samerna. Det dög inte att komma till dem med några omskrivningar. Fastän han sökte hemlighålla kunde de utan vidare berätta i vilka avsikter han företagit resan. En same som botade missionären från en livshotande köldskada berättade också om sin tro på Gud.

Körninghs resa sträckte sig till 72:a breddgraden. I berättelsen om missionsresan talas det om de många faror som mött till lands och vatten — de flesta tycks dock ha mött på själva resan till och från missionsfältet. Han mötte väl också förband som med trummor samlades till strid.

Hos samerna fanns det trummor som användes till helt andra ändamål (i samernas historia har aldrig förekommit organiserad strid eller krigsförberedelser). De använde sin trumma på ett mystiskt sätt. Användningen (hos de samer som missionären besökte var trumman en angelägenhet endast för män) kan sägas ha varit ur ren nyttyosynpunkt för det nomadiserande folket. Man sökte med den jakt- och betesmarker, med trummans hjälp kunde också tjuvar avslöjas! Skildringen av trumman som ett naturfolkens instrument är dock, liksom hos de flesta forskare, i sparsammaste laget.

Berömmet åt samerna stannar inte vid iakttagelsen av deras frikostighet och glada lynne när främlingen kom på besök. Den stora upptäckten var den skicklighet det nordliga folket ägde när det gällde läkekonst.

Det orenliga dricksvattnet vintertid bekom

resenären illa. Det bestod på hans färd av smält snövattnet — av den orsaken skulle inte någon från sydligare land kunna leva i Lappland. Men det fanns botemedel mot koliksmärtor. "Naturen i Lappland är underbart rik på ypperliga mediciner av olika slag".

Samerna vet inte om vad köld är så sinnrikt som de lärt sig att förfärdiga sina kläder, konstaterar resenären för 300 år sedan. Som vinjett om detta folks läkande konst sägs: "Det finns också i gränsområdena till Lappland alldeles utmärkta läkare. Jag tror emellertid att de lärt sin konst av lapparna. Jag skrev upp och har med mig en lång förteckning på läkemedel för många sjukdomar för att möjligen ha nytta av senare."

H. R.

Spökerierna i Trondheims domkyrka

Norska pressen berättade i mars 1966 en intressant historia. En lärare vid universitetet i Trondheim, Jan Medboe vakade tillsammans med några studenter under flera veckor i den gamla Nidarosdomen i Trondheim för att försöka få ett sammanträffande med den ande som i skepnad av en munk tydligt sågs 1924 av dåvarande biskopens maka, fru Marie Gleditsch samt ett flertal andra personer.

Docenten Medboe och en student påstår bestämt att de hört tunga släpande steg i domen fastän ingen annan än de själva fanns där och vidare hördes trestämmig koralång samtidigt. Docenten som studerar musik och håller föreläsningar i detta ämne vid universitetet kunde genast konstatera att musiken de hört hörde till 1280-talets kyrkomusik.

Fru Gleditschs berättelse lyder så: År 1924 deltog hon i en aftongudstjänst i domens Maria-kapell. Hennes två små flickor och en son var också med. Hennes make hade rest till Oslo. Hon satt i den femte eller sjätte bänken framifrån, mycket nära altaret. En särskild liturgi hörde till denna form av gudstjänst. Hon berättar: — En ung präst pastor Birkeland stod framför altaret med ryggen mot oss och sjöng den underbara koralen "överbått av nåd," då plötsligt något oförklarligt hände: Helt fördjupad i den högtidliga stämningen satt jag lugnt och aningslöst i min bänk. Plötsligt skakade jag av skräck ty ett huvud blev synligt vid sidan av altaret — ett slätrakat huvud med tonsur. Först trodde jag att det var en arbetare i domkyrkan som kanske blivit instängd men då började skepnaden komma fram och röra sig vid sidan av altaret och jag såg att den hade munkkåpa. Ansiktet var skarpskuret och verkade mörkt och ondskefullt. I nästa ögonblick såg jag att munken var synlig tvärs igenom en herre som satt i främsta bänken och att han fortsatte att långsamt röra sig framåt. Jag hade nu fått klart för mig att det var något övernaturligt jag såg. Jag kände mig djupt skakad.

— Munken rörde sig mot altaret till dess han stod bakom ryggen på pastor Birkeland. Då vände han sitt ansikte emot oss så att jag för första gången såg honom tydligt. Uttrycket i hans ansikte var fruktansvärt. Han hade ett öppet sår i halsen med en blodig strimma som räckte ända ned i kapuschongens öppning.

Ögonen flammade av raseri så att jag hastigt lade armarna om mina barn och ej vågade se mera på honom. Min pojke märkte min oro och frågade: "Vad är det, mamma?" Men nu hände mer egendomligt: Pastor Birkeland började plötsligt stamma i sin sång, sökte förvägas efter både ord och melodi. Jag såg hastigt upp. Munken stod nu rygg mot rygg med pastorn. Jag såg åter förskräckt mot golvet. Professor Lyder Brun gick nu upp i predikstolen och då försvann munken. Men när jag sedan såg bort emot den portal där han först visat sig såg jag honom åter stå där med armarna i kors och mörkt stirrande framför sig. Han kunde väl vara i 50-årsåldern. Nu vågade jag ej se upp så länge predikan pågick och sedan såg jag honom ej mer. När vi kom hem ville mina barn veta vad som hänt. Jag berättade det och skrev genast upp det. När min man kom hem berättade jag för honom och han sade att han genast skulle forska efter om det tidigare funnits något kloster på platsen där domen står och om det då funnits "brunbröder" där. Det visade sig också senare att det var så.

— En väninna som jag berättade detta för talade om att pastor Birkeland hade berättat för henne att han ej kunde förstå vad som hänt honom den där kvällen. Han hade plötsligt fått en känsla av att någon bakifrån tog honom om strupen för att försöka strypa honom och han kunde inte få fram ett ljud på en stund.

Så långt biskopinnans berättelse. Många andra personer har under årens lopp sett den onde munken i domen. En taxichaufför blev nästan nedknuffad av honom från galleriet.

År 1200 levde en abbot Laurentius i klostret som då fanns på domens plats. Han var en mycket grym man som flera gånger lät piska munkar till döds.

(Die andere Welt)

SEKLET årg. 1954—1966

Det blir en stimulerande läsning att läsa igenom dessa årgångar där **Viktor Vallberg** varit en så flitig medarbetare. De bjuder en ytterst intressant läsning i skilda ämnen, skriven av personer med mycken kunskap och stor begåvning.

Pris för alla årg. tillsammans **15:50** + oms.

LITTERATURFÖRLAGET

Luntmakargatan 90 — Stockholm Va

Övernaturligt

En tankeläsare i Sibirien har lyckats läsa tankarna hos personer som befunnit sig i Moskva på 3 200 kilometers avstånd från honom, uppger ryska vetenskapsmän.

Tankeläsaren K. N. Nikolajev befann sig i Novosibirsk där han korrekt valde 12 av 25 spelkort som två personer i Moskva satt och tittade på.

Han kunde också uppfatta tankar om fysiska objekt. Omkring en fjärdedel av 'tankevägarna' uppfattade Nikolajev mycket bra och omkring hälften tillfredsställande.

I ett annat experiment, som rapporteras av samma grupp vetenskapsmän, lyckades en hypnotisör fyra gånger av fem att väcka en hypnotiserad sovande person genom 'tankekommando' på avstånd. (Moskva AP) Sv. D.

Hjärtfel

För att bedöma hjärtats verksamhet behövs stor vana och insikt i de olika oregelbundenheter, som kunna förekomma. Därför behövs vid oregelbundenheter i hjärtverksamheten undersökning av läkare.

Vad behandlingen med mediciner, så är de homeopatiska medlen i de flesta fall långt gynnsammare i sin verksamhet än de "allopatiska". Vid organiskt hjärtfel har sen gammalt använts *Digitalis*. Detta medel botar dock icke, men reglerar verksamheten till en viss grad under den tid, då det oupphörligen intages. Sålunda kommer man in i det tillståndet att man blir beroende av ett oupphörligt intagande av medlet, som har till följd vissa biverkningar, såsom brukar vara fallet vid användning av gifter i materiell form. — I vår tid använder den officiella läkekonsten sig av flera andra hjärtmedel. — Som typer för störningar i den normala hjärtverksamheten kan nämnas organiskt hjärtfel, *Klaffel*. I svårare fall måste detta betraktas som obotligt, vilket icke utesluter förbättring. — En annan typ för onormal verksamhet hos hjärtat ha vi i *Hjärtutvidgning*. Sådan åstadkommes ofta genom svår feber eller ofta upprepade febrar samt genom överanstängande arbete eller sport. Det bästa hjärtmedlet i detta fall är *Cactus grand*. D6. Detta torde kunna betecknas som det i allmänhet mest verktsamma hjärtmedlet. Jämte *Cactus* är *Crataegus* D6 ett förnämligt medel, synnerligast vid snabb nervös puls. — Vid kramper i hjärtat eller kransartärerna är *Lachesis* medlet i första hand; event. *Cuprum*, även *Nux vom*. — Nervös hjärtklappning och oro torde vara den vanligaste typen för förnimmelser från hjärtat — en verkligt frisk människa känner inte till att den har något hjärta under livets vanliga förhållanden, liksom den inte heller erfar eller tänker på kroppens automatiska funktioner i allmänhet. Vid nervös känning åt hjärtat bör företagas närmare undersökning och ordination. Phosphor kan där vara lämpligt. — Eftersom hjärtnerven utgår från trakten under hjässan, så kan en påverkan där, t.ex. genom förkylning av skallen med en inflammation till följd. I sådant fall måste själva orsaken behandlas. En svår stöt på huvudet kan också orsaka oregelbundenheter i hjärtat. I dylika fall uppstår en förnimmelse i hjärtat som om det oupphörligt pumpade. — I alla former av oregelbundenheter i samband med hjärtverksamheten måste vila och lugn sinnesbeskaffenhet erhållas.

Mirakeldoktorn Messegue

Folk av alla slag, rika såväl som fattiga, tigare och miljonärer, ja t. o. m. konungar strömmar till honom, litande på trollkarlens förmåga att läka sjukdomar av alla slag. I Frankrike är han under de senaste åren känd som mirakeldoktorn Mességué. Trots att han först 1948 på enklast tänkbara sätt, med två tomma händer, hade börjat utöva sin läkekonst, är han nu själv miljonär. Ett tecken på hans stora popularitet kan kanske ses däri, att Mességué numera förutom mottagningsrummet i lyxvillan i Feucherolle utanför Paris även har mottagningar i Graffenstaden vid Strassbourg och vid franska Rivieran, där hans assistenter efter mästarens anvisningar tar emot patienter. Antalet brev som dagligen strömmar in till honom från alla håll har vuxit till den grad att han måste sysselsätta tre sekreterare på sin Paris-mottagning för att sortera ut patienternas sjukdomsbeskrivningar. Dessutom plockar åtta kvinnor hälsoörter för honom i hans gamla hemtrakt, på Pyrenéernas sluttningar.

Det berättas, att Mességués första patient varit en landstrykare i Nizza. Denna led av en svår eksem på benen, som läkarna betecknade som obotlig. Mességué lockade mannen med en flaska vin hem till sin "mottagning", framför vilken han hängt upp en pappskylt med påskriften "Maurice Mességué, naturläkare". Landstrykaren besökte honom under en månads tid, varvid han dagligen som tack för besöket från sin doktor erhöi en flaska rödvin. Mességués fotbad av hälsobringande örter botade den sjuke mannens eksem, så att folk som kände luffaren ovillkorligen började tala om ett mirakel. Nu tog det inte mera någon längre tid tills Mességués enkla rum var fullproppat med hjälpsökande från när och fjärran. Naturläkaren botade sjukdomar av olika slag med sina örtbad och växter: i första hand alla slags hudsjukdomar, men även gikt och reumatism. När hans praktik så småningom vuxit till sig och han flyttat sin verksamhet till Paris tog han även itu med lever- och magsjukdomar, astma, kronisk bronchit, gallsjukdomar, migrän, cirkulationsstörningar, njur- och blåsjsjukdomar, tarmlidanden av alla slag och nevalgier. De sjukdomar han absolut inte ville befatta sig med var multipel skleros, akuta infektioner, cancer, åderbräck och leukemi.

Mességué, som själv med sin familj lever ett sunt lantliv, är av den uppfattningen, att den moderna civilisationens gifter i hög grad är ansvariga för de mångahanda sjukdomar som florerar i världen. Själv lever han bara av örter, frukter och grönsaker han odlat i

sina egna trädgårdar. Han avråder alla som vill förbli friska i första hand från att använda vitt bröd och det vita, raffinerade sockret. Dessutom rekommenderar han sina patienter att, så vitt detta är möjligt, hålla sig undan från städernas bil- och industrigaser och att försöka leva så nära i kontakt med naturen som möjligt. Levern, som han anser vara ett av de viktigaste organen i vårt liv, håller han för mest utsatt för det moderna livets gifter. Därför har han också i första hand utvecklat sig till en specialist i leversjukdomar. Hans viktigaste slagord vid umgänge med sina patienter är befrielsen från kemikalier.

Bland mirakeldoktors patienter har det under det sista decenniet stått namn som president Bourgiba av Tunisien, exkung Farouk av Egypten, Winston Churchill och påven Johannes XXIII. Behandlar han en rik man så kasserar han också ordentligt, men vägrar ta emot någonting från alla fattiga. Från en rik amerikanska fick han en Cadillac i arvode, men personligen lägger han större vikt vid alla de otaliga tacksamma breven från människor i olika länder vars liv han räddat. Bland dessa finns det många fall som av fackmännen i de stora europeiska och amerikanska sjukhusen förklarats vara obotliga. Mességué behandlar omkring 50 patienter dagligen och har hittills hjälp omkring 150.000 människor under sin verksamhet som naturläkare. Hans viktigaste redskap vid konsultationerna vid sidan av ögondiagnosen är pendeln. Har han upptäckt sjukdomens art börjar behandlingen med hjälp av alla de olika örterna han sedan sin barndom i Sydfrankrike känner till så väl. Bland dessa spelar brännässlan en betydande roll. (Se även Seklets nr 2 av år 1966 under örtagubbens spalt, där under titeln Nässeltid—Hälsotid brännässlan räknas till de välsignade växterna till mänsklighetens fromma.)

Man har från läkarehåll ofta förebrått Mességué att han utövar en så ansvarsfull verksamhet utan att själv vara läkare. Frågar en journalist honom härom så brukar han svara: "Ja, det stämmer, jag har inget läkarepatent, men det finns läkare som inte kan bota sina patienter. Varför alltså komma med denna förebråelse? Jag har hittills på effektivt sätt kunnat hjälpa de flesta av mina patienter, vilket, enligt mitt tycke, är mera värt än ett diplom."

Mességué bryr sig därför inte så mycket om de evinnerliga attackerna från läkaresidan, som brukar kalla honom för en charlatan. Han känner sig helt enkelt kallad att utöva sin märkliga begåvning till de sjuka människornas fromma, som i många fall av specialisterna avskrivits som hopplösa fall, dömda till döden. Är det att undra på att allt fler naturläkare över hela den s. k. civiliserade världen träder i funktion? I Sverige en Are Waerland, i Danmark Hindhede, i Tyskland Brauchle, i USA Heiser, i Schweiz den store Max Bircher-Benner och i Frankrike Maurice Mességué. För att inte tala om alla de många som verkat och fortfarande verkar utan den stora publiciteten, läkande kropp och själ. En av dessa stora vägvisare i vårt land var Viktor Vallberg, som i de norrländska skogarnas stillhet hjälpt så många och genom sitt verk under många decennier varit en vägvisare för en sjuk mänsklighet.

Frithjof Hallman

LAPPMARKENS HÖST är utomjordisk i sin skönhet, skriver Viktor Vallberg i sin snart slutsålda bok

LAPPMARKENS SJÄL

då han beskriver landskapet däruppe. Men det är inte bara om den saken han skriver, utan det är minnen från sin tid som präst uppe i Lappmarken vid sekelskiftet han berättar; om barndop, husförhör, slagsmål med lönnbrännare, om mystiska upplevelser m. m.

Den 25 nov. återstår bara c:a 50 ex av boken som är rikt illustrerad och som troligen inte kommer att tryckas om så snart.

Inb. 12:50

LITTERTURFÖRLAGET

Luntmakargatan 90 — STOCKHOLM VA

Sanningens vägar: 2

AV VIKTOR VALLBERG

Den kände Afrikamissionsläkaren, *Albert Schweitzer*, som offrade sin lysande bana som lärd teolog för att leva för vanlottade i Afrikas värld, hade samlat all litteratur han kunde finna om Jesu person och liv, inalles 2,000 skrifter. Han genomgick dessa och utgav i anslutning därtill ett stort verk, "Das Leben Jesu". Det kan vara nog att anföra endast några få ord ur resultatet av hans forskningar: "Vi måste erkänna, att man från få personer i antiken ha så många otvivelaktiga historiska underrättelser och tal som från Jesus."

Vad översättningar av N. T. beträffar, så ha språklärda personer hos olika folk gjort de mest grundliga forskningar och jämförelser mellan översättningar till olika språk. När man får höra detta arbetes resultat bedömas med en tvärsäkerhet, som saknar varje begränsning, av personer, som inte känner till ett enda ord av grekiska, då måste man fråga vilka intressen, som driva dem. Var enda en, som avlagt prästexamen i vårt land har mer eller mindre noggrant lärt sig att kunna svara för vartenda ord i N. T. Då kan väl inte osäkerheten om betydelsen vara av någon väsentlig betydelse. Frågan är i vilka former vi böra uttrycka saken på vårt språk, och hur långt man bör följa med dess förvandlingar.

Vad påståendet beträffar att vi ej ha några manus från de första århundradena, så är detta en oriktig uppgift. Det finns reminiscenser från rätt så tidigt statium samt mera omfattande från 150—200 år efter Jesu tid. De många avskrifter, som finnas längre fram, bekräfta från vilka källor de härstamma, från källskrifter i olika delar av det romerska riket. De bära också spår av de olika områdena, emedan avskrivare från olika trakter gjorde en del språkliga ändringar enligt deras sätt att stava eller att böja ord, men dessa olikheter ha inga sakliga betydelser. I själva grunden ha inga väsentliga förändringar skett förutom förut nämnda till antalet fåtaliga inskjutna anmärkningar.

De evangeliska skrifterna ha enligt historisk bedömning författats sannolikt på följande tider: Matteus på hebreiska någon gång under åren 41—52. "Jesu ord" hade han sannolikt upptecknat förut, kanske redan medan han var med Jesus rent av såsom referat av bergspredikan och liknelserna. Mycket möjligt eller troligt är att Tomas medförde "Matteus" till Indien redan år 52 eftersom en missionär Pantainos 140 år därefter överraskades av att i Indien finna ett exemplar av Matteus på hebreiska. Det fanns ju endast i några ursprungsskrifter på detta språk. Dess utspridning skedde på grekiska. — *Markus* är sannolikt skrivet i Rom i början av 60-talet, enligt uppgift återgivande av vad han hört av Petrus. — *Lukas* troligast under väntan på Pauli frigivande, således i början av 60-talet. I omedelbar anslutning därtill Apg. Enligt en annan möjlighet kunde det ha författats redan 56—58 i Caesarea. — *Johannes* senast i början av 90-talet, men kan vara författat ganska många år tidigare. — Vill man konstruera författandet, så kan man få fram snart sagt vilka tider som helst. Sådana "vetenskapliga" spekulationer äro inga bevis gent emot det historiska underlaget, men det har sitt intresse att "forska", spekulera, skriva av

handlingar, som ju också äro nödvändiga för doktorat och professorat.

Om Pauli brev och de övriga breven kan ej gärna uppstå tvister av någon avgörande betydelse. De äro tillräckligt kända och klara i sitt innehåll för att inte kunna fränkännas sin betydelse som ursprungskällor.

Spekulationerna omkring Paulus utgöra ett särskilt problem. Paulus har blivit anklagad på tre punkter: 1. Han drog in G. T. i N. T. 2. Han förkastade "gärningarnas" betydelse. 3. Paulus var en abnorm epileptiker, hysteriker, schizofren, oduglig till äktenskap, kvinnohatare.

Vi må se litet närmare på dessa punkter. Vad beskyllningen att P. fastbundit N. T. till G. T. och infört det senare gent emot det förra, så beror den beskyllningen därpå att han i Romarebrevet använder ett par berättelser som symboler för vissa sidor i det kristna livet. Denna metod har varit mycket vanlig i den kristna förkunnelsen och undervisningen under alla tider, har väl fått sin mest ensidiga utformning hos Swedenborg, för vilken hela G. T. var avspeglingar och symboler av en högre verklighet, som fann sin fullbordan i Kristus. Denna tolkningsmetod kan naturligtvis missbrukas, men i och för sig har den inte gjort någon skada. — Däremot må man med *Harnack* m. fl. beklaga att under den kristna kyrkans första tid, särskilt inom den österländska kyrkan, G. T. erhöi lika eller nästan lika stort värde som N. T. Detta fick sin prägel framdeles i bokstavstron, dvs att varje yttrande både i N. T. och G. T. vore direkt inspirerat av Gud. Varhän denna bokstavstro kan leda, kan man finna i krigshistorien och i en del sekter, t. ex. "Jehovas Vittnen". Paulus har ingen andel i detta, som vi skall se i det följande.

Den andra anklagelsen mot Paulus är att han inte tillerkänner gärningarna något värde. Här kan man finna ett exempel på människors förmåga att trolia med ord — vad Paulus och sedermera Luther efter honom så skarpt markerade var att "lagens gärningar" samt gärningar överhuvud inte i och för sig gävo människan något andligt värde. Man tar bara bort "lagens" och för övrigt ordens sammanhang, så är hela anklagelseakten färdig. Den, som vill ha ett rätt förstående av Pauli till synes ensidiga inställning på denna punkt vill jag hänvisa till Matt. 6. I detta kap. framträder kärnan av det, som var allt ifrån början motsättningen mellan judarna och Jesus, just detsamma som Paulus fortsätter att betona, motsatsen mellan den självtillräckliga, andligen högmåddiga, egenrättfärdiga människan, "den naturliga människan", och den av Guds Ande födda människan. Det blir också motsatsen mellan en andlig och en bokstavlig tolkning av lagen. — Och så komma människor, som sakna all kunskap på dessa områden och även all vilja att lära sig förhållandena, personer, som tydligen inte ens läst Pauli skrifter eller äga någon egentlig kunskap om honom och uppträda som auktoriteter och kännare och uppställer teser och motsättningar mellan Jesus och Paulus, som inte alls finnas.

Att det har förekommit ett ensidigt predikande på denna punkt och att även Paulus starkt betonar densamma, är sant, men det har varit berättigt och nödvändigt. När de religiösa rö-

relserna gingo fram på 1800-talet, då blev på vissa håll, särskilt på den rosenianska linien denna sida så starkt betonad, att den slog över till ensidighet. Ett ex. på dess användning må följ. exempel visa. Ett par av ledarna inom rörelsen träffade en tredje. Nr 1 presenterade nr 2 för nr 3 och anmärkte: "Det är han, som skänkt så mycket och hjälpt till med vår verksamhet i X". "Har han bett Gud om förlåtelse för sina goda gärningar också?" frågade nr 3. — Dylikt kan förefalla oss löjligt, men det var fullt berättigt, det vet var och en, som känner till hur nära det på den tiden låg till hands att bli en uppblåst apostel och hur lätt det gick att vara nöjd med sig själv bara man kom in i en viss krets eller förening av beännare eller vissa bilärer eller former. Jag bevistade i min ungdom ett möte i en sal hos en familj. När den unge predikanten talat, så började han med andlig rannsakan hos de församlade. En fru svarade med mycket ödmjuk ton: "Jag hoppas att Gud har samlat mina tårar i sin lägel." Det var ingen av de församlade, som log. Men jag kände henne och tänkte: "Om det fanns några tårar, så var det nog mest krokodiltårar" — ett mycket talande exempel på "goda gärningar" och deras oduglighet.

Den tredje anklagelsen mot Paulus är att han på grund av psykiska abnormiteter har förvärdad åsikter om kvinnan och äktenskapet m. m. — Vad den saken beträffar, så ha teologer sen gammalt på grund av Pauli åsikter om äktenskapet, särskilt mannens plikter mot kvinnan, ansett, att Paulus varit gift och att han var änklings. De ha därvid alldeles förbigått I Kor. 11: 7—12 samt kap. 14: 34—36, vilket var alldeles riktigt, ty dessa båda ställen äro inskjutna av någon dåligt omvänd farisä.

Någon större uppmärksamhet eller värde ha inte dessa ställen haft, oftare varit utsatta för litet skämt än fullt allvar, till dess att det blev frågan om kvinnliga präster. Då framskötos dessa ord genom ett önsketänkande till så högt värde, att de kallades "Guds ord", vilket de inte varit ens om Paulus hade uttalat dem. För teologer bör det utan vidare vara klart hur dessa ställen kommit till. De ha skrivits i marginalen på något manus mycket tidigt kanske redan i något av de första avskrifterna. Sedan har en avskrivare infört orden i texten. Det finns några få sådana exempel. Det ena av dessa finns infört på två olika ställen före eller efter en vers, vilket redan det bör vara ett avgörande bevis att det är en anm. i marginalen. Är det ena så, så är även det andra dylikt och detta även av samma man. — Det finns för övrigt en annan undersökningsmetod. Då jag hänvisar till denna, så sker det med full vetskap om hur jag därmed kommer att bli bedömd. Det brukar gälla ens innersta värde, om någon kommer med något, som den fördomsfulla och fördommade samtiden inte kan eller vill begripa. Det finns en sanningssägare, som i vissa fall kan anlitas, bara det sker av personer, som leva för sanningen. En präst bör aldrig fråga: "Vad ska människorna säga?" Då frågar han på orätt ställe. — *Pendeln* visar att den person, som gjort dessa båda anteckningar är en lågt stående människa. — Undersökning med *pendeln* bestyrker det helgjutna verk, som vi ha i det Nya Testamentet; men den visar också med

absolut säkerhet, att det finns några få korta inskjutna anmärkningar eller ord. Dessa ha naturligtvis blivit behandlade som viktiga grundpelare. Ett sådant exempel är Matt. 5:18: "Icke den minsta prick av lagen". På dessa ord har man byggt den mest orimliga bokstavsträldom, ehuru de hänvisa till masorettecken, som inte fanns i de bokrullor, som förelästes i Nazarets synagoga och som inte voro fullt utbildade under Jesu tid. De måste ha inskjutits senare än då evangeliet skrevs.

I mina skrifter, särskilt i "Den eteriska Strålningen" har jag påvisat några få inskjutna småbitar. Knappast tycks några förekomma utom dessa. N. T. är med några få undantag alltigenom ett apostoliskt från den äldsta kyrkans ursprungstid tillkommet verk enligt den historiska traditionen, ett återgivande av Jesu historia, såsom lärjungarna omedelbart efter Jesu bortgång i oupphörliga erinringar av det upplevda utformade detta.

I vår realistiska tid borde man väl ha sinne för användningen av de realistiska medel, som finnas för forskning, men så är inte fallet. Det är endast de medel, som man anser kunna bestyrka förutfattade meningar, som duga, och den mening, som behärskar allt, är att så långt möjligt forska endast på områden, som tillhör den grovt naturalistiska förutsättningen. Därför erkännes inte heller en i och för sig så realistisk sak som *Frenologien*, ehuru Galls så betydelsefulla upptäckt kan när som helst ända in i detaljer bevisas riktig, såsom den under förra århundradet bevisades genom otaliga undersökningar, nämligen genom *Hypnosen*. Frenologiens sanning kan även bestyrkas genom pendelundersökning. Denna bestyrker först och främst vad som i Indien är känt sedan forntiden, att tallkottkörteln är parapsykologiens organ och ger därför också *den personliga utstrålningen*. Därjämte ge de olika områdena pendelformer enligt de olika organens natur. Jag har sökt att förmå människorna att begripa och använda dessa så viktiga sanningar. Till slut skall väl så ske, huru länge än den stenhårda oviljan söker att förhindra dem — "gutta cavat lapidem" (droppen urhållkar stenen). Man kunde vänta att de kristna skulle ha så pass öppet sinne för det, som motverkar den så helt naturalistiska vetenskapen, att denna från forskningen utesluter allt, som kan tyda på en utomvärlds tillvaro och utommateriella krafter, bland dessa den personliga strålningen samt människornas immateriella anlag. Dessa anlag är klart utbildade även i hjärnans konstruktion, men den sanningen söka de hindra. I "Aftonrodnad och Morgonbrand" har jag påvisat den stora betydelsen av att tillämpa de gåvor, som naturen nedlagt i själens redskap, *Hjäran*.

Men även de kristna följa i stort sett den allmänna naturalistiska uppfattningen av människan att tolka henne endast grovt materiellt. Som bekräftelse för påståendet må hänvisas till en bok, utgiven av Diakonistyrelsen, skriven av en tysk präst, Paul Bauer, "Den kära Vidskepelsen", en på personlig okunnighet skriven kritik mot allt han kunnat finna, som inte den materialistiska vetenskapen godkänner, utgiven av diakonistyrelsen i samma kritiklösa tro på den grova förnekelsen av varje parapsykisk yttring hos människan samt varje "mystisk" form t. o. m. i kroppens byggnad. — Och hur kan diakonistyrelsen prisa Stauffers vetenskap, som går ut på att göra Jesus till en judisk upprorsmakare, som åstadkom en världsrörelse, vars främsta uppgift tycks vara krig och antisemitism? — Jag har skrivit en kritik av Bauers bok, "Den kära Okunnigheten eller den för-

Hört, sett och tänkt från Utsiktstornet

Forskning eller handling

I radio har varit samtal om alkoholistfrågan. Den 13 nov. 1965 hörde jag avslutningen.

Man har hört som ett faktum att alkoholbruket och missbruket tilltager, särskilt bland ungdomen. Nå, det är allmänt känt, så därom behöver väl ej mycket ordas mer än att bekräfta faktum. — Då måste väl omedelbart uppkomma frågan: Hur skall denna oerhörda sorgliga företeelse kunna stävjas? Vilka åtgärder böra vidtagas?

Men så långt har man ännu inte kommit. Slutfasen var att man inte kunde något väsentligt vidtaga ännu. Man måste först ha tillräcklig forskning, särskilt på det sociala området.

Med kravet på "forskning" kan man slå ihjäl varje ansats till handling. Här ha vi ett exempel. Hur skall man få bättre disciplin i skolan? Vi måste ha forskning först. — Hur ska vi få bort förgiftningarna på våra åkrar? Vi måste fortsätta så länge som vi inte ha tillräcklig forskning. Osv, osv!

Under tiotals år har det varit fråga, om rökning av tobak skulle vara skadligt eller inte. Men det var svårt att avgöra. Man måste ha tillräckligt mycket forskning först. För ändamålet lärde man apor att röka för att på dem utröna vad verkan, som rökning kan hava. Experimentet, som människor genom sin vana kunde uppvisa räckte inte till. Det måste först vara experiment på djur. Det hör till vetenskapens oförytterliga vana? Om resultatet har

man ännu ingenting hört. Det var antagligen neutralt.

Radion kastar oss in i alla möjliga frågor och brukar även giva svar på dem. En fråga framställdes huruvida alkoholismen kunde vara ärftlig, särskilt om modern förlorat sin självbestämmande på detta område. En läkare svarade, att modern och barnet inte hade någon förbindelse i nervsystemet, varför något arv ej kunde ifrågakomma. Skulle detta svar verkligen vara med verkligheten överensstämmande? Är det inte känt att nykterhetstillståndet vid kopulationen kan vara bestämmande. T. o. m. typen känner man igen. Det kan vara en idiottyp, som känns igen på ett karaktäristiskt skratt. Visst kan anlaget vara ärftligt, men framför allt på grund av den psykiska konstruktionen, en pessemistisk grund, som lockas av den psykiska förvandling, som medföljer alkoholens verkningar, eller tvärtom det optimistiska lättsinnet, som ser sig förstärkt genom dessa dryckers verkan. Det kan också grunda sig på trotset att kunna visa, att man behärskar saken, vilket ingen gör i fullt mått, om han går över en viss gräns, och hur många kan väl hålla den utan särskilda omständigheter eller låt oss säga, som sanningen är, att några, som under alla förhållanden behärskar saken, kan man ej erkänna som vanliga människotyper, utan som kanske möjliga undantag.

V. V.

Samtal om Människan I.

Licentius: Ursäkta! Jag har förnummit, att det skall vara författaren till en skrift om människan, som jag råkat träffa! Mitt namn är Licentius, fillic., psykolog.

Observer: Det var ytterst intressant att göra er bekantskap. Jag förstår, att Ni är väl införsatt i den moderna psykologien, dvs. behaviorismen, som tolkar själslivet efter vissa beteendemönster framför allt.

L: Det stämmer nog, min herre.

O: Det tycks mig vara stor motsvarighet till nutidens jordbruksexperter. De tolka också växternas liv och uppfödning efter vissa yttre kännetecken.

L: Hur så? Vad kan där finnas för jämförelsegrund?

O: Jo, om t.ex. bladen på potatisen visa en viss rödfärgning, så anger det kalibrist. Bli bladen skrupna och bleka, anger det kvävebrist, gula och tynande brist på fosforsyra osv. Och så tillför man växterna enligt detta system endera ett eller flera av de fyra gödningsämnena, kväve, kali, fosfor, kalk, stundom därtill mangan eller magnesium. Men växterna behöva mångdubbelt flera gödningsämnen, dessutom inte som grovt kemiska medel utan i organisk form eller åtminstone ifrån naturens, dvs. jordens egen fabrik.

bo gade kunskapen." Den blir väl inte utgiven, ty sanningen är inte eftersökt. Folken rusa efter mammons falska förespeglningar och "Forskningens" fantomer. Den gapande avgrunden vid vägens slut ana de knappast eller är det kanske denna aning, som driver dem, under det att de rusa direkt i gapet på vad de frukta?

L: Nej, vad menar Ni, min herre? menar Ni, att där skulle finnas någon likhet med våra studier i psykologi?

O: Jo, jag menar det. Liksom jordbrukarna i vår tid förstör åkerjorden genom felaktig näringsgiv, t.o.m. genom giftiga tillsatser, så behandlar Ni nutidspsykologer människosjälarna särskilt hos det uppväxande släktet. Edert system har man t.o.m. infört i skolorna, och fattas ännu något där, så är Ni ivriga att helt och hållet fullfölja det. — Alldeles som jordbrukarna behandlat jorden, såsom om den endast behövde ett eller kanske fyra eller fem näringsämnen, så behandlar Ni barnen och även äldre, om de komma under ert inflytande, såsom om det rörde sig bara om några yttre omständigheter, några ogynnsamma inflytelser i barndomen o.dyl. Det kan vara sant, men det är bara fråga om ett ytskikt inom människan, och därmed tror Ni, att Ni träffat vad som hos människan kallas "själ". Och detta sökande på människans ytskikt, kallar Ni för "djuppsykologi". Aldrig har väl en fras varit mer vilseledande!

L: Nej, min herre, jag tror Ni ämnar behandla mig som en skolpojke. Jag är fillic. med psykologi som specialitet. Jag undanber mig att bli undervisad av Er!

O: Jag har inte alls velat "undervisa". Jag har bara velat visa, hur ensidigt och ytligt er psykologi behandlar den varelse, som heter Människa. Jag rekommenderar Er att läsa boken "Människan, en person i två naturer" från Litteraturförlaget.

L: Brrrrr . . .

V. V.

SEKLET

Redaktör och ansvarig utgivare: HARRY BLOM

Redaktion och Expedition:

Luntmakargatan 90 — Stockholm Va

Tel.: 08/31 04 63 — 32 26 60

Utkommer med 4 nr 1967

Pren.avgift 8:50

Postgiro: 23 04 40

Bankgiro: 56 — 5472

Strängnäs Tryckeri AB, Strängnäs 1967

Herr C. O. Holmquist
Svartingstorp
Läckeby
~~Kalmar~~

PIGG PÅ POLLEN

— Heej! Va du ser pigg ut. Du, som för några dagar sedan verkade så vissen.

— Jo, ser du, jag hörde talas om någon örtabod på Luntmakargatan. Där skulle det finnas något som kallades för **Örtagubbens Pollen med Regisan**. Jag stack in då jag ramla förbi och köpte en burk. Den gjorde verkligen nytta.

Det är ju klart att detta skulle göra nytta. Enbart Regisan har ju sin goda verkan, då det ju innehåller medicinaljäst, som är rikt på B-vitamin, dessutom förstärkt med hela dagsbehovet av E-vitamin. Fria aminosyror ingår och andra värdefulla beståndsdelar.

**ÖRTAGUBBENS POLLEN ger
LIVSLUST OCH ENERGI
ÖKAR MOTSTÅNDSKRAFTEN**

pr brk 150 tabl. 8:70
pr brk 500 tabl. 26:35
pr brk 1000 tabl. 48:50

60 år

i homeopatiens tjänst kan de män skriva som kämpat fram **Askersunds Tekniska Fabrik** under de år som gått sedan 1907. ÖRTAGUBBEN, som har förmånen att representera denna officin skickar gärna en förteckning å de homeopatiska läkemedel som tillverkas å fabriken.

Homeopatiskt husapotek omfattar 22 medel i fl. om 10 och 20 ml., sammanställt av den kände homeopaten och kyrkoherden Viktor Vallberg. Beskrivning å medlens användning medföljer.

Jubileumspris 55:—

Vitlökskapslar

Vitlök är den starkast helande vegetabil som finns. Intet ämne rengör och desinficerar så som vitlök tänderna och munhålan, halsens och bronkernas slemhinnor, motverkar jäsning i mage och tarm, fördriver inälvsmaskar och andra parasiter, desinficerar urinen, botar utslag och exem, motverkar åderförkalkning och högt blodtryck och stimulerar alla körtlar till verksamhet. (ur Örtagubbens 25 underbara läkeörter).

Vitlökskapslar:

25 st	1:85
50 „	3:65
100 „	7:—
200 „	12:40

LITTERATURFÖRLAGET och ÖRTAGUBBEN har samma adress:

Luntmakargatan 90 — Stockholm Va
Bankgiro: 56—5472

Postgiro: Litteraturförlaget 5 29 99

Örtagubben: 5 83 44

Telefoner: 08/31 04 63 — 32 26 60

Order över 50 kr exp. portofritt. Om varorna måste sändas som "bräckligt" o. dyl. uttages den extra avgiften härför.

ÖRTEXTRAKTER

ÖRTAGUBBEN är nu i tillfälle erbjuda sina kunder extrakter å örter. Dessa innehålla örtens alla verksamma beståndsdelar och äro så starkt koncentrerade, att endast några droppar är tillräckligt att ta varje gång. Det är bekvämare att ta detta extrakt än att bereda té av örter och flaskan, försedd med droppropp, är lätt att föra med sig i fickan eller i handväskan.

Här nedan pris och förteckning å de extrakter som jag hittills lyckats få fram:

Björk	3:85	Maskros	3:85
Blodrot	7:90	Melissa	4:65
Brännässla	3:85	Mistel	4:65
Gurka	4:65	Myrra	7:90
Hagtorn	4:65	Pepparmynta	4:65
Hamamelis	3:85	Persilja	4:65
Humle	4:65	Ratania	3:85
Hästhov	3:85	Rosmarin	4:65
Johannesört	7:80	Rättika	7:80
Kamomilla	7:90	Valleriana	7:90
Kastanj	3:85	Akerfräken	3:85
Ljung	4:65		

VETEGRODDOLJA

Vetegroddoljan har på få år blivit välkänd, huvudsakligen på grund av dess rikedom på E-vitamin. Vi känner inte till något naturligt näringsmedel som i E-vitaminhalt ens kommer i närheten av denna olja.

Det lär behövas mängder vete för att få blott en enda liter av denna dyrbara olja. Därav kan man förstå vilken koncentration av verksamma beståndsdelar som finns i vetegroddoljan.

En matsked vetegroddolja dagligen är i regel den lämpligaste mängden att ta in. Man bör intaga oljan som den är eller också som salladsås eller blandad med grönsaker. ÖRTAGUBBENS VETEGRODDOLJA innehåller dessutom något Lecithin och Pektin, vilket bl. a. ökar hållbarheten. Och ändå är den prisbillig:

Fl. 150 ml. 11:50

Fl. 300 ml. 20:35